

Zaaknummer : 285604

Raadsvergadering : **21-03-2023**

Onderwerp : **Akkoord van Groenlo 3.0**

Collegevergadering : 24-01-2023

Portefeuillehouder : Wethouder G.J. Teselink

Steller : Vuijk, Matthew, Team Ruimte en economie tel. : 0545250224

Te nemen besluit

Instemmen met het Akkoord van Groenlo 3.0.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De Achterhoek heeft in 2009 en 2013 een Akkoord van Groenlo vastgesteld. De belangrijkste ambitie in dit akkoord was het streven naar een energieneutrale Achterhoek in 2030. Een energieneutrale Achterhoek wil zeggen dat alle energie die we verbruiken in de Achterhoek duurzame, hernieuwbare, energie is. In 2021 is geconstateerd dat het tijd is om onze ambitie en doelstelling van het Akkoord van Groenlo tegen het licht te houden, een herijking van het Akkoord van Groenlo is op zijn plaats. Er is namelijk veel gebeurd in de energietransitie, er zijn nieuwe inzichten, en de samenhang tussen de verschillende opgaven en trajecten is niet altijd duidelijk. Daarnaast heeft uw raad op 18 mei 2021 motie M-21-04 *Regie in de energietransitie* vastgesteld. Met deze motie heeft uw raad het college de opdracht gegeven de doelstelling om in 2030 energieneutraal te zijn te laten varen, en aan te sluiten bij de opgave die volgt uit het nationale klimaatakkoord.

De nieuwe inzichten en ontwikkelingen sinds 2013 zijn verwerkt in het akkoord. Het akkoord wordt ter instemming aan de gemeenteraad voorgelegd. De basis van het akkoord blijft hetzelfde: gezamenlijk werken aan een energieneutrale Achterhoek. Het akkoord wordt uitgewerkt in een vernieuwde regionale uitvoeringsagenda. Ook worden andere Achterhoekse organisaties, ondernemingen en onderwijsinstellingen etc. uitgenodigd actief deel te nemen aan de realisatie van het akkoord.

Argumentatie

1.1 Het akkoord uit 2013 is aangepast aan de situatie van 2022

Het nieuwe akkoord geeft aan dat de ambitie voor een energieneutrale Achterhoek nog steeds belangrijk is, dit wordt benadrukt. Ook is het een herbevestiging van de Achterhoekse samenwerking; samen d'ran. Het akkoord is ook aangepast aan de huidige situatie. Nieuw beleid en cijfermatige inzichten zijn verwerkt in het akkoord. In lijn met het klimaatakkoord is gekozen om uiterlijk 2050 energieneutraal te zijn. Belangrijk is hierbij ook dat gebleken is dat om energieneutraal te zijn de opgave veel hoger is dan is ingeschat in 2016. Voor 2030 hanteren we de opgave voor opwek van duurzame energie uit de RES. Deze opgave komt wél overeen met de opgave voor opwek voor een energieneutrale Achterhoek uit de uitvoeringsagenda in 2016.

1.2 Het akkoord is een gemeenschappelijke tekst waar elke gemeente in de Achterhoek zich in kan vinden

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 besprekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

De Achterhoek werkt veel samen maar er zijn ook verschillen tussen de gemeenten. Elke gemeente legt zijn eigen accenten en heeft haar eigen specifieke lokale situatie. Er is afgesproken dat elke gemeente zijn bijdrage levert, met het akkoord spreken we een minimum af. Individuele hogere ambitie is wenselijk. Dit wordt nader uitgewerkt in een nieuwe uitvoeringsagenda. In de huidige tekst kan elke gemeente zich vinden.

1.3 Het is van belang dat de gemeenteraden het akkoord en de samenwerking onderstrepen

De intentie van het oude akkoord van Groenlo is niet veranderd, maar dat neemt niet weg dat de tekst aan een update toe was. Instemming van de gemeenteraad met deze nieuwe versie van het akkoord is logisch. De gemeenteraad onderstreept hiermee de ambitie om hard te blijven te werken aan een energieneutrale Achterhoek. Bestaand beleid zoals de RES Achterhoek en de Transitievisie Warmte van alle gemeenten zijn integraal onderdeel van het akkoord. Het akkoord ondersteunt nadrukkelijker de huidige en toekomstige gezamenlijke uitvoering. De uitwerking van de uitvoering van het akkoord ligt bij het college.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Het Akkoord van Groenlo 3.0 bevat een ambitie die zowel ambitieus als realistisch is

In 2009 is de ambitie uitgesproken om energieneutraal te zijn in 2030. Deze ambitie is nu bijgesteld tot *uiterlijk* 2050. In 2009 was de omvang van de opgave nog niet goed in beeld. Deze opgave is groter dan destijds gedacht. Er is sprake van voortschrijdend inzicht, dit wordt duidelijk beschreven in bijlage 4, 'Achtergrond Historie en Variantentabel voor uitvoeringsprogramma'. Daarnaast is het standpunt van de gemeenteraad bij het tempo voor vervangen van het aardgas bij de gebouwde omgeving van belang. In de Transitievisie Warmte, vastgesteld in 2021, wordt aangegeven hoe de gemeente aardgasvrij gaat worden in 2050. Voor de periode tot 2030 is met de Transitievisie Warmte nadrukkelijk gekozen om nog geen wijken van het aardgas af te halen, maar in te zetten op het aardgasvrij-klaar maken van woningen. Dit besluit heeft tot logische gevolg dat de ambitie van het akkoord van Groenlo ook opschuift naar 2050. We sluiten hierdoor ook beter aan bij het nationaal klimaatakkoord. De opgave voor de opwekking van lokale duurzame energie die in 2016 is vastgesteld is overigens wel gehandhaafd en vastgelegd in de RES 1.0.

1.2 Het akkoord van Groenlo 3.0 is geen nieuw beleid, maar een herbevestiging van de regionale samenwerking.

Het eerste Akkoord van Groenlo is al in 2009 gemaakt, dit was ver voor het nationale klimaatakkoord uit 2019. We waren een voorloper, en daar mogen we trots op zijn. We zijn echter ook ingehaald door nieuwe inzichten. Deze nieuwe inzichten zijn verwerkt in het nieuw Akkoord van Groenlo 3.0. Bestaand beleid is geïntegreerd in het nieuwe akkoord. Daarnaast geeft het akkoord een nieuwe impuls aan de Achterhoekse samenwerking; tussen de gemeenten maar zeker ook met organisaties, instellingen en ondernemingen in de Achterhoek.

1.3 In de Uitvoeringsagenda maken we het akkoord concreet

Regionaal wordt al lang en succesvol samengewerkt. Dit verandert niet. Wel is het tijd om de thema's waar we gezamenlijk mee op willen trekken op een rijtje te zetten. Er is al veel voorwerk gedaan om te komen tot een uitvoeringsagenda. De komende maanden wordt dit voorwerk uitgewerkt. Cijfermatig wordt het doel opnieuw bepaald en worden de thema's definitief gemaakt. De nieuwe uitvoeringsagenda is een document waar de afzonderlijke gemeenten zich op kunnen baseren voor een gemeentelijk uitvoeringsprogramma. Er is ruimte voor variatie, voor specifieke lokale accenten. Het programma zal deels bestaan uit bekende thema's en zal deels nieuwe, actuele thema's bevatten. Thema's uit de RES en de Transitievisie Warmte nemen wij ook op.

Financiën

Het besluit heeft geen directe financiële consequenties.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Communicatie

De Achterhoekse gemeenten hebben een nieuwe versie van het Akkoord van Groenlo opgesteld, aangepast aan de ontwikkelingen sinds het akkoord van 2013. In lijn met het klimaatakkoord is gekozen om uiterlijk 2050 energieneutraal te zijn. Het akkoord zal regionaal worden uitgewerkt in een regionale uitvoeringsagenda. Nadat de gemeenteraden in de regio hebben ingestemd met het akkoord zal hierover verder gecommuniceerd worden en zullen de

gezamenlijke gemeenten andere partijen zoals organisaties, ondernemingen en onderwijsinstellingen in de Achterhoek vragen het akkoord te ondersteunen.

Initiatief, participatie en rol gemeente

In 2021 hebben de gemeenten met behulp van RoyalHaskoningDHV een voorstel voor de herijking van het Akkoord van Groenlo opgesteld. Er is veel tijd gaan zitten in het evalueren van het proces van de afgelopen jaren, te benoemen van de successen en het wegen van de samenwerking in de regio. Dit heeft geresulteerd tot een intern "reisverslag" van 2016 tot nu. Hierin is er veel aandacht voor onze waarden, onze manier van samenwerken en de gevoelde urgentie. De achtergrond en historie is beschreven, er is gerekend en er is een aanzet gedaan voor een nieuw uitvoeringsprogramma (bijlage 4: 'Achtergrond Historie en Variantentabel voor uitvoeringsprogramma'). De variantentabel en het voorgestelde uitvoeringsprogramma uit bijlage 4 is nog niet gereed, het moet nog verder in thema's en cijfermatig worden uitgewerkt. Wel is er een nieuw Akkoord van Groenlo geformuleerd: het Akkoord van Groenlo 3.0.

Ook is er een versie gemaakt voor organisaties, ondernemingen en onderwijsinstellingen e.d. in de Achterhoek. Aan hen wordt gevraagd om een steun te betuigen aan het akkoord, maar ook om zelf in actie te komen.

Planning en evaluatie

Het Akkoord vertalen wij naar een Uitvoeringsagenda. Deze wordt elke twee jaar gemonitord. Er wordt regionaal een communicatieplan uitgewerkt om burgers en organisaties bij het akkoord te betrekken.

Uitwerken vervolg:

- regionale uitvoeringsagenda maken voorjaar 2023
- communicatietraject begin 2023

Alternatieven

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

De kracht van het akkoord van Groenlo is de regionale samenwerking. Een alternatieve focus is kijken naar activiteiten alleen binnen de eigen gemeente. Dit kan in eerste instantie snelheid opleveren, omdat minder (regionale) afstemming nodig is. Maar voor de lange termijn heeft dit ook nadelen. Elke gemeente kent haar eigen sterke kanten, ideeën en specifieke omstandigheden. Dit regionaal bundelen betekent dat we taken en doelstellingen kunnen verdelen, zoals we dat nu al doen met bijvoorbeeld het Energieloket en Achterhoek Onderneemt Duurzaam. En qua uitvoeringskracht levert het niveau van de regio ook schaalvoordeel en een minder kwetsbare organisatie.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-03-2023

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24-01-2023;

b e s l u i t :

In te stemmen met het akkoord van Groenlo 3.0.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-03-2023

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Akkoord van Groenlo 3.0

Bijlagen bij raadsvoorstel

- Voorwoord Akkoord van Groenlo 3.0
- Akkoord van Groenlo 3.0
- Akkoord van Groenlo 3.0 (steunbetuiging)
- Achtergrond en historie van het Akkoord van Groenlo en Variantentabel voor uitvoeringsprogramma 2022

Toelichting op het proces van de herijking van het akkoord van Groenlo

De Achterhoek heeft in 2009 en 2013 een Akkoord van Groenlo vastgesteld. De belangrijkste ambitie in dit akkoord was het streven naar een energieneutrale Achterhoek in 2030. Een energieneutrale Achterhoek wil zeggen dat alle energie die we verbruiken in de Achterhoek duurzame, hernieuwbare, energie is. In 2016 hebben we de definitie voor een energieneutrale Achterhoek beperkt tot de energie die wordt verbruikt in de gebouwde omgeving (woningen en bedrijven). De term 'energie neutraal' is ook gekwantificeerd in 2016, in de "Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek" (in het vervolg UA2016 genoemd). Hierin is een Achterhoekse strategie uitgewerkt om in te zetten op energiebesparing en het zelf opwekken van duurzame energie. Voor elke gemeente is de ambitie ook vertaald in meetbare doelen. Per gemeente zijn doelen gesteld:

- hoeveelheid lokaal op te wekken duurzame elektriciteit in kWh;
- hoeveelheid te vervangen m³ aardgas voor duurzame warmtebronnen;
- percentage te besparen elektriciteit;
- percentage te besparen aardgas in m³.

Ten opzichte van het referentiejaar 2013. De Uitvoeringsagenda is twee keer gemonitord in 2018 en 2020.

In 2021 is geconstateerd dat het tijd is om onze ambitie en doelstelling van het Akkoord van Groenlo tegen het licht te houden, een herijking van het Akkoord van Groenlo is op zijn plaats. Er is namelijk veel gebeurd in de energietransitie sinds 2016, er zijn nieuwe inzichten, en de samenhang tussen de verschillende opgaven en trajecten is niet altijd duidelijk. Belangrijke zaken hierin zijn o.a.;

- het nationale klimaatakkoord (uit 2019) waarin duidelijk de taken van de gemeente worden omschreven (die vallen in de thema's elektriciteit en gebouwde omgeving);
- er heeft een landelijke standaardisering plaatsgevonden over de manier waarop we de energietransitie uitdrukken en meten (in cijfers). Dit ETM (energie transitie model) houdt ook rekening met omzet- en transportverliezen van energie en de economisch rendabele benutting van (natte) biomassa;
- de RES 1.0 Achterhoek (regionale energiestrategie) vastgesteld in 2021 waarin is vastgelegd 1,35 TWh duurzame elektriciteit op te wekken in de Achterhoek. De Achterhoekse RES-bijdrage komt overeen met de ambitie die in de UA2016 gezamenlijk is geformuleerd;
- de RES 1.0, ETM én de monitoring van de UA2016 in 2020 hebben nieuwe inzichten opgeleverd over de opgave voor een energieneutrale Achterhoek. *Zo zal er in 2030 in de gebouwde omgeving van de Achterhoek nog (fossiel) aardgas worden verbruikt, in dat geval is de Achterhoek volgens de definitie niet energieneutraal.* ETM wijst uit dat voor het behalen van energieneutraliteit de opgave voor opwek groter is dan 1,35 TWh aan grootschalig zon op land, grootschalig zon op dak en grootschalig wind. De evaluatie geeft aan dat de energiebesparing achterblijft bij de opgave, vastgesteld in de UA2016
- elke gemeente heeft een Transitievisie Warmte (2021) opgesteld waarin staat hoe de gemeente aardgasvrij kan worden in 2050. De warmtetransitie in de Achterhoek betekent dat het elektriciteitsverbruik, als alternatief voor verwarming met aardgas, flink zal toenemen, en daarom ook de opgave voor duurzame opwek van deze elektriciteit.